

Protocol doubleren en versnellen groep 3 - 8

SmdB het Visnet 2023 - 2024

Inhoud

Inhoud	2
Hoofdstuk 1 Vooraf	4
Hoofdstuk 2 Doubleren.....	5
Hoofdstuk 3 Versnellen	6-7-8
Bijlage Formulier overgaan of doubleren groep 1-8	9 - 10

Hoofdstuk 1 Vooraf

In de wet op het onderwijstoezicht wordt gesteld dat het onderwijs afgestemd moet worden op de voortgang in de ontwikkeling van het kind. Bij zorgleerlingen, dus kinderen waarvoor een meer specifieke ondersteuning nodig is, moet systematisch gewerkt worden aan die aspecten van de ontwikkeling die achterblijven. Een van de mogelijke oplossingen voor zorgleerlingen kan gezocht worden in groepsdoublure of groepsversnelling.

Uitgangspunten zijn:

- Doublure of versnelling moet geschieden op basis van zorgvuldige afweging;
- Doublure of versnelling is de verantwoordelijkheid van het (deel)team;
- Voorafgaande aan doublure of versnelling is er sprake geweest van nadrukkelijke extra ondersteuning, welke is beschreven in het groepsplan, individueel hulpplan of OP;
- Doublure of versnellen heeft alleen zin als we verwachten dat het een kind helpt te kunnen groeien in zijn of haar ontwikkeling;
- Na overleg met ouders, beslist de school over de plaatsing van leerlingen in de groepen. Wanneer ouders het niet eens zijn met het genomen besluit, dan kunnen zij gebruik maken van de geldende klachtenprocedure zoals deze omschreven staat in de schoolgids. Bovendien wordt "de verklaring geen verlenging" ingevuld.
- Doubleren of versnellen vindt bij voorkeur plaats aan het begin van een schooljaar, indien nodig kan dit ook gedurende het schooljaar.
- Een kind kan in zijn schoolloopbaan normaal gesproken 1 keer doubleren.

Hoofdstuk 2 doubleren

Er gelden de volgende afspraken:

1. Uit groepsplannen en/of individueel hulplan moet blijken dat er al meerdere periodes extra hulp en/of ondersteuning is geboden en dat deze hulp onvoldoende effect heeft gehad.
2. Het kind is meerdere malen ter sprake gebracht in de leerlingenbespreking met intern begeleider en voldoet aan de gestelde criteria.
3. Het (deel)team moet ervan overtuigd zijn dat er een grote kans bestaat dat de doublure een meerwaarde heeft.
4. Met ouders en leerkracht van de opvolgende groep wordt een mogelijke doublure besproken als de leerlingenbespreking daartoe besluit (eerste gesprek in februari, vervolggroep in mei/ juni). De directeur wordt hiervan op de hoogte gesteld.
5. In de periode na het eerste gesprek met ouders, wordt de extra hulp en/of ondersteuning voortgezet of aangepast totdat het kind opgenomen is in de opvolgende groep.
6. Bij twijfel kan advies ingewonnen worden bij een externe instanties (bijvoorbeeld Driestar Educatief).
7. Na een doublure wordt het traject van extra hulp en/of ondersteuning indien nodig voortgezet.
8. In het nieuwe schooljaar houdt de leerkracht de eerste tijd regelmatig contact met de ouders ten aanzien van vorderingen en welbevinden van het kind. Het proces rond de doublure wordt gedocumenteerd en opgenomen in het dossier van het kind.

Doublure wordt overwogen als:

1. Er onvoldoende scores zijn op de CITO-toetsen van de verschillende vakgebieden.
 - Voor groep 3: minimaal 5 maanden (DLE) achterstand op de onderdelen spelling en lezen en rekenen.
 - Voor groep 4 t/m 8: minimaal 8 maanden (DLE) achterstand op tenminste twee van de volgende onderdelen: Lezen (DMT), Spelling, Rekenen/Wiskunde en Begrijpend lezen
2. Er sprake is van een onvoldoende ontwikkeling naar het oordeel van de verantwoordelijke groepsleerkracht onderbouwd door observatiegegevens uit de groep en eventueel methode gebonden toetsen.
3. De groepsleerkracht het kind niet in staat acht met de verworven technische vaardigheden (lezen, rekenen en spellen) aan de slag te kunnen in de volgende groep.
4. We blijven de vraag stellen: Wordt het kind er beter van als het doubleert? Hier kan eventueel aanvullend onderzoek helpend in zijn? Kunnen wij het kind passend onderwijs bieden?

Hoofdstuk 3 Versnellen

Om te beslissen over vervroegde doorstroming is het belangrijk om aan de hand van vastgestelde criteria te bepalen of een leerling wel of niet naar een volgende groep kan. Vervroegd doorstromen/versnellen heeft niet onze voorkeur. Kinderen worden uit hun eigen klasomgeving gehaald, zijn qua leeftijd erg jong en het probleem wordt verschoven, omdat hun ontwikkeling sneller blijft verlopen. Daarom zullen we eerst met het compacten/verrijken proberen aan de behoeften van het kind te voldoen. In sommige gevallen is de voorsprong op sociaal, emotioneel en cognitief gebied echter zo groot dat het wel wenselijk is om te versnellen. Dit wordt bepaald met de versnellingswenselijkheidslijst.

Afspraken m.b.t. versnellen:

1. De beslissing om een kind te laten versnellen is de verantwoordelijkheid van het (deel)team en kan normaal gesproken eenmaal toegepast worden gedurende de schoolloopbaan van een kind.
2. Versnellen wordt spaarzaam en liefst zo jong mogelijk toegepast, omdat:
 - het zelfvertrouwen geschaad kan worden
 - de inhoud van het onderwijsaanbod niet aan zou kunnen sluiten op de ontwikkeling van het kind
 - het negatieve gevolgen kan hebben voor het sociaal welbevinden van het kind
3. Versnellingen kunnen voorkomen door de hele school. Het gaat vaak om kinderen in groep 1 en 2 die de basisvaardigheden die nodig zijn voor het leren lezen, schrijven en rekenen al beheersen. En om kinderen vanaf groep 3 die de technische vaardigheden lezen, rekenen en spellen al goed beheersen. Meestal zijn dit kinderen bij wie de interesse naar diverse zaken zo groot is, dat het aanbod in de huidige groep onvoldoende aansluit en/of uitdaagt.
4. Voor het versnellen van een groep gelden de volgende afspraken:
 1. Uit groepsplannen en/of individueel hulplan moet blijken dat er al meerdere periodes extra uitdaging is geboden en dat dit onvoldoende effect heeft gehad.
 2. Het kind is meerdere malen ter sprake gebracht in de leerlingenbespreking met intern begeleider en voldoet aan de gestelde criteria.
 3. Het team moet ervan overtuigd zijn dat er een grote kans bestaat dat de versnelling een meerwaarde heeft.
 4. Met ouders en leerkracht van de opvolgende groep wordt een mogelijke versnelling besproken als de leerlingenbespreking daartoe besluit (eerste gesprek in februari, vervolgesprek in mei/juni). De directeur wordt hiervan op de hoogte gesteld.
 5. Bij twijfel kan advies ingewonnen worden bij een externe instantie (bijvoorbeeld Driestar Educatief)
 6. In de periode na het eerste gesprek met ouders, wordt de extra uitdaging voortgezet of aangepast totdat het kind opgenomen is in de opvolgende groep.
 7. Na een versnelling wordt het traject van extra uitdaging voortgezet, nadat eventuele hiaten zijn weggewerkt.
 8. In het nieuwe schooljaar houdt de leerkracht de eerste tijd regelmatig contact met de ouders ten aanzien van vorderingen en welbevinden van het kind.
 9. Het proces rond de versnelling wordt gedocumenteerd en opgenomen in het dossier van het kind.
 10. De ouders van het kind moeten voor versnelling zijn, zo niet, dan bieden we zorg op maat in de groep, binnen de mogelijkheden van de school.
 11. Het welbevinden van het kind staat altijd centraal.

Criteria voor een vervroegde doorstroming:

1. De capaciteiten van de leerling.

Dat een leerling hoogbegaafd is, is op zich onvoldoende reden om hem vervroegd naar een volgend leerjaar te laten doorstromen.

2. Didactische noodzaak

De belangrijkste reden om aan vervroegde doorstroming te denken is de didactische noodzaak die er voor sommige leerlingen is: zij worden op het didactisch niveau van hun klas onvoldoende geprikkeld zich verder te ontwikkelen. Er is pas echt sprake van een didactische noodzaak voor vervroegde doorstroming als de leerling op de drie belangrijkste vakgebieden – begrijpend lezen, spelling en rekenen- een voorsprong heeft van ten minste zes tot twaalf kalendermaanden. Om te voorkomen dat er kennishiaten ontstaan, is het belangrijk om in dat geval twee leerstofjaren in één schooljaar aan te bieden. Pas als de voorsprong op de drie genoemde vakgebieden groter is dan twaalf kalendermaanden, kan besloten worden de stof over te slaan.

3. Sociaal functioneren

Het is belangrijk een helder beeld te hebben van de sociale ontwikkeling en het sociaal functioneren van de leerling. Als een leerling als sociaal zwak functioneert, is het goed om na te gaan op welke momenten het gedrag het meest nadrukkelijk is waar te nemen. Vervolgens kan geprobeerd worden te herleiden of het gedrag veroorzaakt wordt door het ontbreken van ontwikkelingsgelijken (en dus te herleiden is tot de ontwikkelingsvoorsprong van het kind) of dat er werkelijk sprake is van een disharmonie tussen de cognitieve en sociale ontwikkeling. Het DHH schenkt ruime aandacht aan het sociaal functioneren van de leerling.

4. Zelfbeeld

Hoogbegaafde kinderen hebben iets meer kans om een scheef zelfbeeld te ontwikkelen dan andere kinderen. Dat komt doordat we ons zelfbeeld ontwikkelen in relatie tot andere mensen (hoe zij ons zien en ervaren). Juist die relaties kunnen bij hoogbegaafde kinderen wat eerder onder spanning komen te staan dan bij andere kinderen, doordat zij relatief gezien weinig ontwikkelingsgelijken in hun omgeving treffen. Het zelfbeeld van de leerling kan bij vervroegde doorstroming gezien worden als een risicofactor die zowel positief als negatief beïnvloed kan worden. Positief als het kind met goede begeleiding na de vervroegde doorstroming leert dat er ook momenten zijn dat het fouten kan en mag maken. Negatief als het kind een te grote druk op zijn capaciteiten gaat ervaren, waardoor het een negatieve faalangst kan ontwikkelen.

5. Werk- en leerstrategieën

Leerkrachten geven vaak aan dat de taakaanpak van de leerling mogelijk onvoldoende ontwikkeld is om het in een hogere groep te redden. Vaak is echter juist de extra uitdaging nodig om deze werk- en leerstrategieën te gaan ontwikkelen.

6. Leer- en/of persoonlijkheidsstoornis

Net zoals gewone leerlingen kunnen hoogbegaafde kinderen kampen met een leer-, gedrags- of persoonlijkheidsstoornis. Zo'n leerstoornis kan een belemmerende factor zijn als het aankomt op vervroegde doorstroming. Om daarover een goed besluit te kunnen nemen is een psychodiagnostisch onderzoek noodzakelijk.

7. Visie van de leerling

De mening van de leerling is een beïnvloedende factor met betrekking tot het al dan niet succesvol zijn met vervroegde doorstroming. Het is echter niet raadzaam om de mening van de leerling een doorslaggevende waarde toe te kennen. Het is beter om met hem te bespreken onder welke omstandigheden hij zich het beste zou thuis voelen in een nieuwe groep.

Het DHH biedt een kwalitatieve ondersteuning op grond waarvan een eigen afweging kan worden gemaakt. In module 3 kan men een traject volgen dat leidt tot een advies met didactische, pedagogische en strategische aandachtspunten.

Het is aan de gebruikers zelf om te bekijken in hoeverre het advies binnen de school haalbaar is en daadwerkelijk opgevolgd kan worden. Het is belangrijk dat een team zich realiseert dat de beslissing nooit alleen genomen kan worden op basis van het DHH. Er wordt immers gewerkt met kinderen, die uniek zijn en verschillende zorg nodig hebben.

Formulier overgaan of doubleren groep 1-8

Naam:	Groep:	Doublure: ja/nee/voorwaardelijk
Groep 1/2	Sterke punten	Zwakke punten
Resultaten onderbouwd 1. Taal 2. Rekenen		
Sociaal emotionele ontwikkeling		
Motorische ontwikkeling		
Aanvullingen		

Naam:	Groep:	Doublure: ja/nee/voorwaardelijk
Groep 3/4/5/6/7	Sterke punten	Zwakke punten
Methodetoetsen 1. Begrijpend lezen 2. Rekenen 3. Spelling 4. Tech lz		
Niet-methodetoetsen 1. Begrijpend lezen 2. Rekenen 3. Spelling		

4. Taalverzorging 5. Tech. Lz		
Sociaal emotionele ontwikkeling		
Aanvullingen		